עיקרא ⁴דמרירתא אמר רב יהודה האי מאז

דאכל תלתא תקלי חלתית אליבא ריקנא

מישתלח משכיה אמר ר' אבהו בדידי הוה

עובדא ואכלי חד תקלא חלתיתא ואי לא

דיתבי במיא מישתלח משכאי וקיימתי

בעצמי יהחכמה תחיה בעליה אמר רב יוסף

האי מאן דאכיל שיתסרי ביעי וארבעי

אמגוזי ושב בומיתא דפרחי ושתי רביעתא

דדובשא בתקופת תמוז אליבא ריקנא מתעקר

תליא דליביה ההוא בר טביא דאתא לבי

ריש גלותא דהוה מפסק כרען בתרייתא

בדקיה רב בצומת הגידין ואכשריה סבר למיכל מיניה באומצא א"ל שמואל לא חייש

סמר לניקורי א"ל מאי תקנתא אנותביה סמר

בתנורא דאיהו בדיק נפשיה אותביה נפל

יתילחי תילחי קרי שמואל יעליה דרב 2לא י

יאונה לצדיק כל און קרי רב עליה דשמואל

בכל רז לא אגם לך: **בותני** יסימני בהמה

וחיה נאמרו מן התורה יוסימני העוף לא

נאמרו אבל אמרו חכמים סיכל עוף הדורם ממא יכל שיש לו אצבע יתירה וזפק

וקורקבנו נקלף מהור ר' אלעזר בר' צדוק אומר יכל עוף החולק את רגליו ממא

יובחגבים כל שיש לו ארבע רגלים וארבע

כנפים יוקרצולים וכנפיו חופין את רובו יירבי

יוםי אומר חושמו חגב ייםובדגים כל שיש לו

סנפיר וקשקשת רבי יהודה אומר [®]שני

קשקשין וםנפיר אחד ואלו הן קשקשין

הקבועין בו וסנפירים הפורח בהן: **גבו' י**תנו'

רבנן אלו הן סימני בהמה יכל בהמה מפרסת פרסה וגו' כל בהמה שמעלת גרה

בירוע שאין לה שינים למעלה ומהורה

וכללא הוא והרי גמל דמעלה גרה הוא ואין

לו שינים למעלה וממא גמל ניבי אית ליה

והרי בן גמל דניבי גמי לית ליה ותו הרי

שפן וארנבת דמעלת גרה הן ויש להן שינים

למעלה ושמאין ועוד שינים מי כתיבי

באורייתא אלא הכי קאמר יכל בהמה שאין

לה שינים למעלה בירוע שהיא מעלת גרה

ומפרסת פרסה ומהורה וליבדוק בפרסותיה

כגון שהיו פרסותיה חתוכות וכדרב חסדא

דאמר רב חסדא להיה מהלך במדבר ומצא

בהמה שפרסותיה חתוכות בודק בפיה אם

אין לה שינים למעלה בידוע שהיא מהורה

אם לאו בידוע שהיא ממאה ובלבד שיכיר

גמל גמל ניבי אית ליה אלא ובלבד שיכיר

בן גמל לאו אמרת איכא בן גמל איכא נמי

[א [מיי' פי"ב מהל' רולח ושמירת נפש הלכה א]

טוש"ע י"ד סימן ס סעיף

:[3 גן. רמו ב מיי׳ פ״א מהל׳ מאכלות אסורות

הלכה ב סמג עשיו סב

טוש"ע י"ד סי' עט סעיף ה'

במו ג מיי׳ שם הלכה יד

רמח דה ו'מיי׳ שם הלכה טו ויון

והלכה כ טוש"ע שם סעיף

:3

רמם ז ח מיי שם הלכה

כב טוש"ע י"ד סימן פה סעיף א: רג ט מיי שם הלכה כד סמג שם טוש"ע י"ד

סמג שם טוש"ע י"ד סימן פב סעיף א:

נמ.

עיקרא דמרירתא. פ״ה תור״א גלע״ז ונפרק כל שעה (פסחים דף לנו.) פירש בו אמרופיי"ל. [וע"ע מוס' סוכה יג. ד"ה מררימא]: גבול ניבי אית ליה. מימה דהשמא מיקשי איפכא הרי גמל יש לו שינים דהכי פריך בסוף משפן וארנבת:

ביבר. פירש בקונטרס שני שינים יש לו למעלה אחת מכאן ואחת מכאן עוד פירש לשון אחר ניבי שקורין יינליב"ש בלעז ובולטין וניכר מקום בליטתן זה אצל זה כשינים וראשון נראה לי כמו שקיל ניביה ושקיל טופריה דבפרק במה אשה (שבת סג:) גבי כלב שהן שינים גדולות שיש לו לפנים שהוא נושך בהן ובפרק כילד הרגל (ב"ק כג:) דאפקי לניביה וסרטיה: בידוע שהיא מעלת גרה ומפרסת פרסה. וכגון שהוא מכיר בן גמל כדאמר רב חסדא: ארן דך מעלה גרה וממא אלא גמל. פירוש ושאר הכתובים שפן וארנבת ושפועה: ממו אלן הן סימני חיה כל שיש לה קרנים ומלפים. קרנים אתי לאפוקי מבהמה דכיון דיש לה קרנים חרוקות וכרוכות כדלקמן אם כן לאו בהמה היא אבל אכתי איכא לספוקי בחיה טמאה לכך בעינן טלפים פרסות הסדוקות דהשתא ליכא לספוקי לא בחיה טמאה ולא בבחמה טהורה וחלבה מותר רבי דוסא אומר כל

שיש לה קרנים קרני חיה אי אתה לריך לחזור על הטלפים דסבר דחיה טמאה אין לה קרנים והשתא לריך לומר הא דתנן בפרק בא סימן (נדה נא:) כל שיש לו קרנים יש לו טלפים רבי דוסה היה דחילו רבנן הה המרי כי נמי אית לה קרנים אכתי איכא לספוקי דילמא חיה טמאה היא כך פי׳ הריב״ם ור״ת פירש דיש לו טלפים דקאמר לא אתיא לאורויי שחיה מהורה היא שהרי הכא לא איירי אלא בסימנין להתיר חלבה לאפוקי מבהמה טהורה ומפרש הכי כל שיש לה קרנים כדמפרש בסמוך כרוכות כו' וגם יש לה טלפים כטלפי חיה בידוע שהיא חיה טהורה וחלבה טהור דיש מין בהמה שאינן מלויין בינינו דיש לה קרנים כקרני חיה או יש לה טלפים כטלפי חיה לכך בעינן שני סימנין דתרוייהו ליתנהו בשום בהמה וכי פריך והרי שור דכרוכות לרבי דוסא פריך דלא בעי אלא חד דלרבנן לישני ליה שור לית ליה טלפים כטלפי חיה אך קלת קשה דאמר לקמן (דף סג:) גלוי וידוע כו' שהבהמה טמאה מרובה על הטהורה לפיכך מנה הכתוב בטהורה משמע דאין שום בהמה טהורה כי אם אותם המנויין שור וכשב ועז ואותם לית להו לא קרנים

מינא אחרינא דדמי לכן גמל לא ס"ד דתני דבי ר' ישמעאל זואת הגמל כי מעלה גרה הוא שלים בעולמו יודע שאין לך דבר מעלה גרה ושמא אלא גמל לפיכך פרט בו הכתוב הוא ואמר רב חסדא מהיה מהלך בדרך ומצא בהמה שפיה גמום בודק בפרסותיה אם פרסותיה סדוקות בידוע שהיא מהורה אם לאו בידוע שהיא ממאה ובלבד שיכיר

. להתיר חזיר לאו אמרת איכא חזיר איכא נמי מינא אחרינא דדמיא לחזיר לא ס"ד דתנא דבי ר' ישמעאל יואת החזיר כי מפרים פרסה הוא שלים בעולמו יודע שאין לך דבר שמפרים פרסה וטמא אלא חזיר לפיכך פרט בו הכתוב הוא ואמר רב חסדא יהיה מהלך במדבר ומצא בהמה שפיה גמום ופרסותיה חתוכות בודק בבשרה אם מהלך שתי וערב בידוע שהיא מהורה ואם לאו בידוע שהיא ממאה ובלבד שיכיר ערוד לאו אמרת איכא ערוד איכא נמי מינא אחרינא דדמיא לערוד גמירי דליכא והיכא בודק אמר אביי ואיתימא רב חסדא פבכנפי העוקץ: סימני חיה: ת"ר פאלו הן סימני פיתחיה חיה בכלל בהמה היא לסימנין אמר רבי זירא

עיקרא דמרירתא. שורש של תור"א: אליבא ריקנא. קודם אכילה: משתלה משכיה. נפשט עורו שהחלתית מחממתו מאד ואוחזתו קדחת שקורין שקלפישו"ן: דיסבי במיא. לקרר עלמי: שב בוטיסא דפרחי. גרעיני של ללף שקורין קרפי"ר: **מליא דליביה.** כל עיקר חיבור לבו נעקר וכגון דאכיל לכולהו: **לומס**

הגידין. בשוק הוא סמוך לארכובה ברגליה האחרונים: באומלא. אינו ללי כל כך בתנור אלא מולחו מאד וצולהו כל דהו על הגחלים: **לניקורי**. שמח נשכה נחש שם וחסורה משום סכנת נפשות: דאיהו בדיק נפשיה. מאליו: תלחי. מתפרק ונופל חתיכות חתיכות: לא יאונה ללדיק. שנודמנתי ומנעתיו מלאכול: בותבר' סימני בהמה וחיה. דכתיב זאת החיה וגו'¹: הדורם. האוחז בלפרניו ומגביה מן הקרקע מה שאוכל: אנבע יתירה. זו אלבע הגבוה שאחורי האלבעות: החולק רגליו. מפרש בגמ' שכשמעמידו על החוט נותן שתי אלבעות מכאן ושתים מכחן [סה.]: טמח. בידוע שהוח דורם: ובחגבים. זהו סימן טהרתם כל שיש לו ארבע רגלים וארבע כנפים ויש לו קרלולים הם שני רגלים ארוכין לבד הארבעה והם סמוך לנוחרו ממעל לרגליו לנתר אבהם כשהוא רוצה לקפץ וכנפיו חופין את רובו והן ד' סימנים: ה"ג כל שיש לו ד' רגלים וד' כנפים וקרלוליו וכנפיו חופין את רובו סולא גרסינן וקרסוליו וכנפיו. ובגמרא [שס] נפקא לן מקרא: (הפורח בהם. שט בהם על המים): גבו' ניבי. שתי שינים יש לו למעלה אחת מכאן ואחת מכאן וגם בסוסים הם ניכרות אע"פ שהרבה שינים יש לו. לשון מורי ניבי שאע"פ שאין לו שינים ממש חנכין שקורין יינליב״ש יש לו ובולטין וניכר מקום בליטתן זו אלל זו כשינים: בן גמל. בעודו קטן אין לו ניבי עד שיגדל: ועוד שינים מי כסיבי. דקאמרת בידוע שאין לה שינים ומה לנו לשינים שלה: אלא הכי קאמר כל בהמה שאין לה שינים. בידוע שמעלת גרה ואין אנו לריכין להמתין עד שנראה אם מעלת גרה היא: וכלבד שיכיר. שלא יהא גמל דגמל נמי אין לו שינים וטמא. ופרכינן לאו אמרת איכא בן גמל ה"ג איכא למיחש למינא אחרינא דלית ליה שינים וטמא: שאין לך דבר שמעלה גרה וטמא אלא גמל. וחבריו האמורים בפרשה: פרט בו הוא גרסינן. ללמדך שאין לך לחוש למעלה גרה י אחת דכל שאר מעלה גרה טהורים: גמום. חתוך ולשון משנה הוא כמו (לקמן דף לב:) גוממו עם השופי: בודק בבשרה. לקמיה מפרש היכח: מחת העוקד. תחת עלם האליה שקורים אנק"א יש בשר שכשקורעין אותו נהרע שתים ויש שנהרע ערב: חיה בכלל בהמה היא ל**סימנין.** קושיא היא דהא כתיב זאת

החיה כו' וכתיב סימנין בתריה:

נגירסת הערוך אבא], (גירסת הערוך מילהי (ג) מילהין, ד) [יבמות קכה. נדה סה.], ד) [עיין חוסי לקמן סה. ד"ה כל עוף וד"ה הדורס וד"ה כל ור"ה הדורק וד"ה כנ שיש], ו) [במשנה שבמשניות ובערוך איתא וקרסולים], ו) [עיין מוס' לקמן סה. ד"ה ר' יוסי], ח) [ע"ו מ.], ע) [עעמל דרבי יהודה מפורש בת"כ ושמיני פרשה תפורם כת כ (שתיים פרשה) גן ועיין חי"טן, י) [פרש"י על זה תמלא לקמן סו. . ל"ה הפורח וכו' ד״ה הפורח וכו' וד״ה הקפונין), ל) [תוספתה הקפונין], ל) [תוספתה פ״ג ה״ון, ל) [לקמן עה, עד, מ), מין, ל) [לקמן עה, מ), מיל קרסולים גרסינן הים לא, גרסינן קרסוליו. רש״ל, מ) צ״ל אחרת,

תורה אור השלם 1. כי בצל החכמה בצל

הַבְּטֶף וְיִתְרוֹן דַ הַחָבְמָה הְּחַיֶּה בְעָלֶיו קהלת זיב לא יאנה לצדיק כל.2

יָלְאוּ רְע: אֶנֶן וּרְשָׁעִים מָלְאוּ רָע: משלי יב כא משלי יב כא

נושלי ב כא 3. בַּלְטְשַׁאצַר רַב חַרְטָמַיָּא דִּי אֲנָה יִדְעֵת דִי רִוּחַ אֱלָהִין קַדִּישִׁין בָּךְּ וְכָל רָז לָא אָנֵס לְךּ חָזְנֵי הַלְמִי דִי חֲזֵית וּפִּשְׁרֵה דניאל ד ו :אמר: בְּלֵים מַפְּרֶסֶת פַּרְסָה וְשׁסַעַת שָׁסַע פְּרְסת מַעֲלַת גַּרָה בַּבְּהַמְה אתה תאכלו:

5. אַךּ אָת זֶה לֹא תֹאכִלוּ ממְעֵלֵי הַגַּרָה וּמִמּפְרִיסֵי הַפְּרְסָה אֶת הַגָּמְל כִּי מִעֵלֵה גַרָה הוּא וּפְרְסָה מִעֵלֵה גַרָה הוּא וּפְרְסָה אַינָנוּ מַפְּרִיס טָמֵא הוּא אַ עָּבּוּ נַּבְּּוְיּט טְּבֵּא ווּאּת לָכֶם: ויקרא יא ד 6. וְאֶת הַחֲזִיר כִּי מַפְּרִיט פּרְסָה הוּא וְשׁסַע שֶׁסַע פַּרְסָה וְהוּא גַּרָה לֹא יִגָּר פַּרְסָה וְהוּא גַּרָה לֹא יִגָּר טָמֵא הוא לָכֵם:

ויקרא יא ז

לעזי רש"י

תור"א [טור"א]. אקוניטון (צמח ארסי). [אישקלפיישו"ן]. קדחת. . קרפי"ר [קפריי"ר]. יינציבי"ש. חניכיים. אנק"א [הנק"א]. ירכיים.

מוסף רש"י

הקבועין בו. יותר מן הסנפירין שאין ווין מאליהין אלא בידים אבל כל הסנפירין הוא יכול לכשכשן (לקמון סו.). ניבי אית ליה. כ' שיניו שהוא נושך בהן אותן שיניים קרי ניכין (שבת סג:).

שימה מקובצת

לנתר כשהוא רוצה **ל** -לקפץ מתעצם בהן וקופץ בשר שכשקורעין אותו שנקרע ערב: גֹן ובפ׳ כל שעה פי׳ מרריתא אמרפויי״ל:

. סימן פג סעיף א: רנא יכל מגסע מיי׳ שם הלכה ב ג סמג שם טוש"ע י"ד סימן עט סעיף א:

→@(**←** רבינו גרשום ציקרא דטורי. טורא בלעז:

שאוחזו חפפית וחייף . עצמו עד שלא נשתייר בו דפרחי פרי צלף: אליבא יקנא. שלא אכל בתחלה: מתעקר תליא דליבא. כלומר נעקר לבו: ולא חייש מר לנקורי. כלומר :טמא. שקולט מאויר . החולק את רגליו טמא. לו חוט של משיחה כו': זירי אים ליה. כלומר שחדודין כשינים: והרי בן גמל דניבי נמי לית ליה. כלומר עייר שעדייז לא כלומו עיין שעויין לא באין לו ניבי: אלא כל בהמה שאין לה שינים למעלה. כלומר לא חיחוי אלא תני הכי כל בהמה שאיז לה שיוים למעלה גרה היא יכול לשוחטה דודאי כיון דאין שינים למעלה בידוע דמעלת גרה: למאי נפקא מינה לבדוק בפרסות. כלומר למאי נפקא מינה ^(t) מן השינים אמאי בודק בשיניה לבדוק בפרסות אם סדוקות ודאי דטהור׳ היא: שפיה גמום. כלו׳ חתוך: אם מהלך שתי הבשר נקלף בשתי ומצד אחד נקלף בערב: ערוד. חמור מְדְבֵרִי: בכנפי העוקץ. תכף לאליה: ויש לו מלפים. כלומר דמפרסם פרסה: הא ק״ל חיה בכלל בהמה לסימנין. . כלומר כיצד אמרח סימוי סימני חיה לא נאמרו והא ק"ל חיה בכלל בהמה . לסימניז דכתי׳ זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה אשר על הארץ דחיה בכלל בהמה לסימנין:

א) נראה דנ"ל למאי נפקא מ) מינה לסימן דאין לה שיניים ואמאי לריך לבדוק בשיניים לבדוק בפרסות וכו'.